

DOLOŽKA ZLUČITELNOSTI

návrhu zákona s právom Európskej únie

1. **Navrhovateľ zákona:** Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

2. **Názov návrhu zákona:** Zákon o medzinárodnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov

3. **Predmet návrhu zákona** je upravený v práve Európskej únie:

a) v primárnom práve

- čl. 67 a 78 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C 202, 7.6.2016),

b) v sekundárnom práve

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1347 zo 14. mája 2024 o normách pre podmienky, ktoré musia spĺňať štátni príslušníci tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti na priznanie postavenia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, pre jednotné postavenie utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a pre obsah udelenej ochrany, ktorým sa mení smernica Rady 2003/109/ES a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ (Ú. v. EÚ L, 2024/1347, 22.5.2024), gestor: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky;
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ (Ú. v. EÚ L, 2024/1348, 22.5.2024), gestor: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky;
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1349 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje konanie o návrate na hraniciach a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1148 (Ú. v. EÚ L, 2024/1349, 22.5.2024), gestor: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky;
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1350 zo 14. mája 2024, ktorým sa zriaďuje rámec Únie pre presídlenie a humanitárne prijatie a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1147 (Ú. v. EÚ L, 2024/1350, 22.5.2024), gestor: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky;
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 zo 14. mája 2024 o riadení azylu a migrácie, o zmene nariadení (EÚ) 2021/1147 a (EÚ) 2021/1060 a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 604/2013 (Ú. v. EÚ L, 2024/1351, 22.5.2024), gestor: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky;
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1352 zo 14. mája 2024, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2019/816 a (EÚ) 2019/818 na účely zavedenia preverovania štátnych príslušníkov tretích krajín na vonkajších hraniciach (Ú. v. EÚ L, 2024/1352, 22.5.2024)), gestor: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky,

- Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky;
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1356 zo 14. mája 2024, ktorým sa zavádza preverovanie štátnych príslušníkov tretích krajín na vonkajších hraniciach a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 767/2008, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240 a (EÚ) 2019/817 (Ú. v. EÚ L, 2024/1356, 22.5.2024), gestor: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky;
 - nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1358 zo 14. mája 2024 o zriadení systému Eurodac na porovnávanie biometrických údajov s cieľom účinne uplatňovať nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 a (EÚ) 2024/1350 a smernicu Rady 2001/55/ES a identifikovať neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, o žiadostiach orgánov presadzovania práva členských štátov a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 a (EÚ) 2019/818 a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 603/2013 (Ú. v. EÚ L, 2024/1358, 22.5.2024), gestor: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky;
 - nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1359 zo 14. mája 2024, ktorým sa riešia krízové situácie a prípady vyššej moci v oblasti migrácie a azylu, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1147 (Ú. v. EÚ L, 2024/1359, 22.5.2024), gestor: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky;
 - nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 180, 29. 6. 2013);
 - nariadenie Komisie (ES) č. 1560/2003 z 2. septembra 2003, ktoré ustanovujú podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ kap.19/zv. 6; Ú. V. EÚ L 222, 5.9.2003) v platnom znení;
 - nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016) – gestor: Úrad na ochranu osobných údajov SR;
 - smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 19/zv. 4; Ú. V. ES L 212, 7.8.2001) – gestor: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky;
 - smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom (Mimoriadne

- vydanie Ú. v. EÚ, kap. 19/zv. 06; Ú. v EÚ L 16, 23.1.2004) v platnom znení – gestor: Ministerstvo vnútra SR;
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008) – gestor: Ministerstvo vnútra SR, spolugestori: Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo školstva SR, Ministerstvo zdravotníctva SR;
 - smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1346 zo 14. mája 2024, ktorou sa stanovujú normy pre príjem žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L, 2024/1346, 22.5.2024), gestor: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, spolugestori: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.
- c) v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie – problematika medzinárodnej ochrany je upravená napr. v nasledovných rozsudkoch Súdneho dvora Európskej únie:
- rozsudok z 22. septembra 2022 vo veci C-159/11 GM proti Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság, Alkotmányvédelmi Hivatal, Terrorrelhárítási Központ, ktorý rozhodol, že článok 23 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany v spojení s článkom 45 ods. 4 tejto smernice a pri zohľadnení všeobecnej zásady práva Únie týkajúcej sa riadnej správy vecí verejných a článku 47 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že: bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že ak sa rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu alebo o odňatí takejto ochrany zakladá na informáciách, ktorých sprístupnenie by ohrozilo národnú bezpečnosť dotknutého členského štátu, dotknutá osoba alebo jej poradca môžu mať prístup k týmto informáciám len v prípade, že sa im udelí povolenie na tento účel, pričom sa nemôžu oboznámiť ani s podstatou dôvodov, na ktorých sa takéto rozhodnutia zakladajú, a v žiadnom prípade nemôžu informácie, ku ktorým mohli mať prístup, použiť na účely správneho alebo súdneho konania. Článok 4 ods. 1 a 2, článok 10 ods. 2 a 3, článok 11 ods. 2, ako aj článok 45 ods. 3 smernice 2013/32 v spojení s článkom 14 ods. 4 písm. a) a článkom 17 ods. 1 písm. d) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej je v prípade, že orgány poverené špecializovanými úlohami týkajúcimi sa národnej bezpečnosti v neodôvodnenom stanovisku konštatovali, že osoba predstavuje hrozbu pre národnú bezpečnosť, rozhodujúci orgán systematicky povinný na základe tohto stanoviska vylúčiť poskytnutie doplnkovej ochrany tejto osobe alebo odňať jej medzinárodnú ochranu, ktorá jej bola predtým poskytnutá;
 - rozsudok z 30. apríla 2025 vo veci C-63/24 K. L. proti Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos podľa ktorého článok 12 ods. 2 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej

ochrany, v spojení s článkom 18 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že: orgány a prípadne príslušné súdy dotknutého členského štátu musia pri posudzovaní toho, či sa na činy, ktorých sa dopustil žiadateľ o medzinárodnú ochranu, ktorý inak spĺňa kritériá na získanie postavenia utečenca, vzťahuje dôvod na vylúčenie z tohto postavenia stanovený v tomto článku 12 ods. 2 písm. b), zohľadniť skutočnosť, že tento žiadateľ si odpykal trest, na ktorý bol odsúdený za činy, ktorých sa dopustil, pričom však táto okolnosť sama osebe nebráni tomu, aby bol uvedený žiadateľ vylúčený z postavenia utečenca podľa tohto ustanovenia;

- rozsudok z 29. júla 2019 vo veci C-556/17 Alekszij Torubarov proti Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal podľa ktorého článok 46 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že za okolností, ako sú okolnosti vo veci samej, keď súd prvého stupňa konštatoval, po tom, čo vykonal úplné a ex nunc posúdenie všetkých relevantných skutkových a právnych okolností predložených žiadateľom o medzinárodnú ochranu, že na základe kritérií stanovených smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany musí byť tomuto žiadateľovi priznaná takáto ochrana z dôvodu, ktorý uvádza na podporu svojej žiadosti, ale správny alebo kvázi súdny orgán následne prijal rozhodnutie, ktoré je v opačnom zmysle bez toho, aby na tento účel preukázal vznik nových skutočností odôvodňujúcich nové posúdenie potrieb medzinárodnej ochrany uvedeného žiadateľa, uvedený súd musí zmeniť toto rozhodnutie, ktoré nie je v súlade s jeho skorším rozsudkom, a nahradiť toto rozhodnutie svojím vlastným rozhodnutím, pokiaľ ide o žiadosť o medzinárodnú ochranu, pričom v prípade potreby neuplatní vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá by mu zakazovala takto postupovať;
- rozsudok z 12. novembra 2019 vo veci C-233/18 Zubair Haqbin proti Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers, podľa ktorého článok 20 ods. 4 a 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu, v spojení s článkom 1 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že členský štát nemôže stanoviť v rámci sankcií, ktoré možno uložiť žiadateľovi v prípade závažného porušenia vnútorného poriadku pobytových táborov, ako aj v prípade obzvlášť násilného správania, sankciu spočívajúcu v odňatí, i keď len dočasnom, materiálnych podmienok prijímania v zmysle článku 2 písm. f) a g) tejto smernice, ktoré sa týkajú ubytovania, stravy alebo oblečenia, pretože táto sankcia by tohto žiadateľa zbavila možnosti uspokojiť svoje najzákladnejšie potreby. Uloženie iných sankcií podľa uvedeného článku 20 ods. 4 musí byť za každých okolností v súlade s požiadavkami stanovenými v odseku 5 tohto článku, a to najmä s požiadavkami, ktoré sa týkajú dodržiavania zásady proporcionality a zachovania ľudskej dôstojnosti. Pokiaľ ide o maloletú osobu bez sprievodu, tieto sankcie musia byť najmä s prihliadnutím na článok 24 Charty základných práv prijaté osobitne so zreteľom na najlepší záujem dieťaťa; atď.

4. Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskej únii:

- a) lehota na prebranie príslušného právneho aktu Európskej únie, príp. aj osobitnú lehodu účinnosti jeho ustanovení – lehota na prebratie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2024/1346 je do 12. júna 2026, lehota na prebratie smernice 2001/55/ES bola do 31. decembra 2002, v prípade Slovenskej republiky do 1. mája 2004, lehota na prebratie čl. 4 ods. 2 tretieho pododseku a ods. 3a smernice 2003/109/ES zmenenej nariadením (EÚ) 2024/1437 je do 12. júna 2026;
- b) informácia o začatí konania v rámci „EÚ Pilot“ alebo o začatí postupu Európskej komisie, alebo o konaní Súdneho dvora Európskej únie proti Slovenskej republike podľa čl. 258 a 260 Zmluvy o fungovaní Európskej únie v jej platnom znení, spolu s uvedením konkrétnych vytýkaných nedostatkov a požiadaviek na zabezpečenie nápravy so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie – v súvislosti so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ bolo začaté šetrenie v systéme EU PILOT EUP(2021)9888, ktoré sa týka možných prípadov nezlučiteľnosti vnútroštátnych vykonávacích opatrení uvedených v 25 bodoch, ktoré je od mája 2021 v štádiu hodnotenia odpovede Slovenskej republiky;
- c) informácia o právnych predpisoch, v ktorých sú uvádzané právne akty Európskej únie už prebrané, spolu s uvedením rozsahu ich prebrania, príp. potreby prijatia ďalších úprav
- smernica 2001/55/ES bola úplne prebratá do zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 92/2022 Z. z. o niektorých ďalších opatreniach v súvislosti so situáciou na Ukrajine;
 - smernica 2003/109/ES bola úplne prebratá do zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
 - smernica 2008/115/ES bola úplne prebratá v zákone č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákone č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, zákone č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, zákone č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákone č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre, zákone č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, zákone č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

5. Návrh zákona je zlučiteľný s právom Európskej únie: úplne